

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ 29ης ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ :

ΕΚΛΟΓΕΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1989-

- Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ
- Β. ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ
- Γ. ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ - ΣΥΓΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
- Δ. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΣΗΜΕΡΑ
- Ε. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ
- ΣΤ. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΑΘΗΝΑ 30 Αυγούστου 1989

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

1. Οι εκλογές της 18ης Ιουνίου ήταν μια κρίσιμη αναμέτρηση. Ο Ελληνικός λαός μέσα σε συνθήκες ελευθερίας και δημοκρατίας με την ετυμηγορία του διαμόρφωσε νέα δεδομένα στην πολιτική ζωή του τόπου.

Ο εκλογικός νόμος, που αποτέλεσε μια καθοριστική επιλογή του ΠΑΣΟΚ, ήταν ο πιο δημοκρατικός και αναλογικός νόμος γιατί διασφάλιζε την ακριβέστερη μέχρι σήμερα καταγραφή και εκπροσώπηση των πολιτικών δυνάμεων. Ο Ελληνικός λαός είχε τη δυνατότητα να επιλέξει ο ίδιος είτε αυτοδύναμες κυβερνήσεις, είτε κυβερνήσεις συνεργασίας με ευρύτερες κοινωνικές και πολιτικές συναινέσεις και συμμαχίες με βάση αρχές, θέσεις και προγράμματα.

2. Ο Ελληνικός λαός με σαφήνεια εξέφρασε τη θέλησή του. Δεν έδωσε σε κανένα κόμμα τη δυνατότητα αυτοδύναμης κυβέρνησης. Κυριάρχησαν τρεις πολιτικοί σχηματισμοί που αντιστοιχούν και εκφράζουν είτε αντίπαλα είτε διαφορετικά ιδεολογικά, ιστορικά και κοινωνικά ρεύματα.

Οι τρεις αυτοί διαφορετικοί πόλοι που αναδείχθηκαν στην πολιτική ζωή είχαν και έχουν τη δική τους καταγραφή στο επίπεδο των προγραμμάτων και των προτάσεών τους για τα εθνικά προβλήματα και τον εξωτερικό

προσανατολισμό της χώρας, για την οικονομία, την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό, για τους θεσμούς, τις μεταρρυθμίσεις και τις κοινωνικές αλλαγές. Με βάση τα προγράμματα και τις εκλογικές δεσμεύσεις των κομμάτων οι Έλληνες πολίτες κατοχυρώσαν μια πλειοψηφία με δημοκρατικό και προοδευτικό προσανατολισμό που είχε και έχει μια σαφή υπεροχή και πλειοψηφία και στη Βουλή.

3. Η έλλειψη αυτοδυναμίας και ο μετεκλογικός συσχετισμός δυνάμεων ανάμεσα στα πολιτικά κόμματα διαμορφώνουν ένα νέο πολιτικό σκηνικό, που φαίνεται να κλείνει τον κύκλο της μεταπολιτευτικής περιόδου και να ανοίγει ένα νέο ιστορικό κύκλο.

Επισημαίνουμε ιδιαίτερα ότι ένα από τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά της περιόδου της μεταπολίτευσης ήταν οι αυτοδύναμες κυβερνήσεις και η εναλλαγή στην εξουσία κομμάτων με προγράμματα και θέσεις ριζικά διάφορες.

Στο νέο ιστορικό κύκλο που προβάλλει μπροστά μας φαίνεται να γίνεται επιτακτική η ανάγκη των ευρύτερων κοινωνικών και πολιτικών συναινέσεων και να διανοίγεται η προοπτική προγραμματικών συγκλίσεων ανάμεσα σε διαφορετικά κόμματα. Ακριβώς γι' αυτό το λόγο το ΠΑΣΟΚ και πριν από τις εκλογές του Ιουνίου αν και διεκδικούσε την

αυτοδυναμία, ταυτοχρόνως διακήρυσσε και δεσμευόταν "για τη διεύρυνση της κοινωνικής και της πολιτικής βάσης της αλλαγής με προγραμματικές συγκλίσεις". Αυτή η θέση είχε εκφραστεί επανειλημμένα, τα τελευταία χρόνια και είχε διατυπωθεί με σαφήνεια στην 27η Σύνοδο της Κ.Ε. τον Δεκέμβριο του '88 και την προωθήσαμε με συνέπεια και μετά τις εκλογές με τις πρωτοβουλίες και τις προτάσεις μας.

Καταλυτικό ρόλο για την αναγκαιότητα των συναινέσεων και των συγκλίσεων έπαιξε και παίζει το εκλογικό σύστημα της απλής αναλογικής. Την ουσία, όμως, αυτής της αναγκαιότητας πρέπει να την αναζητήσουμε στα ζωτικά θέματα του ελληνισμού, γενικότερα, αλλά και στα κρίσιμα θέματα της οικονομίας, της κοινωνίας και των θεσμών μιάς και η ένταξη μας στην ΕΟΚ εν όψει του 1992 ^{και} υπαγορεύει εκσυγχρονισμούς, μεταρρυθμίσεις και αλλαγές.

4. Τα συνεχώς μεταβαλλόμενα διεθνή δεδομένα, καθώς και οι προκλήσεις και οι προοπτικές της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης απαιτούν ολοκληρωμένο σχέδιο για μια συντεταγμένη πορεία της χώρας μας τόσο μέσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα όσο και στη διεθνή Κοινότητα.

Μέσα σε ένα κόσμο που αλλάζει με ταχύτατους ρυθμούς πρέπει και η Ελλάδα να διεκδικεί με επιθετικό τρόπο τη θέση που της ανήκει. Ανάμεσα, στη μεταπολιτευτική περίοδο και στη δεκαετία του '90 τα κοινωνικά και τα

ιστορικά δεδομένα, οι κοινωνικές ανακατατάξεις, το πολιτιστικό και μορφωτικό επίπεδο, όπως και οι ανάγκες, οι απαιτήσεις και τα πρότυπα των πολιτών μεταλλάσσονται ριζικά.

Οι νέες γενιές, που έχουν μπει στο προσκήνιο έχουν διαμορφωθεί σε διαφορετικές πολιτικές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, έχουν τη δική τους κουλτούρα και συνείδηση, τις δικές τους προσλαμβάνουσες παραστάσεις τις δικές τους ανησυχίες και απαιτήσεις για το παρόν και το μέλλον. Ολα αυτά επιβάλλουν μια σύγχρονη στρατηγική και ένα σύγχρονο πρόγραμμα με ιεραρχήσεις και προτεραιότητες, από όλα τα κόμματα.

Ο πολιτικός λόγος των κομμάτων για να μὴν είναι παροχημένος και απωθητικός, αλλά αξιόπιστος και φερέγγυος πρέπει να έχει απόλυτη αντιστοιχία με αυτά που γίνονται σήμερα και αυτά που έρχονται και όχι με αυτά που φεύγουν.

Όπως για όλες τις χώρες, έτσι και για την Ελλάδα, όπως για όλες τις ιδεολογίες και για όλα τα κόμματα έτσι και για το ΠΑΣΟΚ το σήμερα συνδέεται άρρηκτα με το αύριο και όχι με το χθές.

B. ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

1. Το 39,2% του ΠΑΣΟΚ αποτελεί μια σημαντική καταγραφή για ένα κόμμα με 15 χρόνια ζωής, από τα οποία τα 8 συνδέονται με κυβερνητική θητεία.

Μας τίμησαν με την ψήφο τους, ανεξάρτητα από τις όποιες επιμέρους επιφυλάξεις και ανανέωσαν την εμπιστοσύνη τους τόσο προς τον Ανδρέα Παπανδρέου όσο και προς το ΠΑΣΟΚ πάνω από 2,5 εκατομμύρια πολίτες.

Όλοι αυτοί οι πατριώτες δημοκράτες και προοδευτικοί πολίτες πίστεψαν και πιστεύουν ότι το ΠΑΣΟΚ σαν ένα Κίνημα με προγράμματα, με θέσεις, με ιδέες, δεν έπαψε να έχει την προωθητική του δύναμη, την απήχσή του, την πειθώ του.

Το ποσοστό αυτό, φανερώνει ότι το ΠΑΣΟΚ εκφράζει ένα ισχυρό και κυρίαρχο ρεύμα στο δημοκρατικό και προοδευτικό χώρο και είναι ένα Κίνημα με βαθιές ρίζες και ιστορική συνέχεια, ένα Κίνημα με κοινωνικό δυναμισμό και πολιτική προοπτική.

Αν συγκρίνουμε τα αποτελέσματα του '89 με τα αποτελέσματα του 1985 διαπιστώνουμε μια μείωση 6,7%.

Σε κάθε περίπτωση αυτό το αποτέλεσμα δεν μπορεί κανείς να το αποσυνδέσει από τις συνθήκες μέσα στις οποίες διαμορφώθηκε. Αποτελεί κοινή παραδοχή ότι δώσαμε μια μάχη σε όλα τα μέτωπα κάτω από τις πιό αντίξοες συνθήκες μιάς παρατεταμένης προεκλογικής περιόδου, όπου απουσίαζαν οι πραγματικές αντιθέσεις και αντιπαραθέσεις στο επίπεδο των προγραμμάτων και των πολιτικών θέσεων. Αντιθέτως, κυριαρχούσε η παραπολιτική και η χυδαιότητα, η σκανδολογία και η σκανδαλοθηρία και η ενορκήστρωμένη επίθεση μιάς μεγάλης μερίδας του Τύπου και των Μέσων Μ. Ενημέρωσης αλλά και του ξένου τύπου εναντίον και του ΠΑΣΟΚ και κυρίως εναντίον του Ανδρέα Παπανδρέου.

Η μείωση αυτή έχει δύο όψεις. Έχει την όψη της ήττας που συνδέεται τόσο με την απώλεια της αυτοδυναμίας και της πρώτης θέσης όσο και με την ανάδειξη της Ν.Δ. σε πρώτο αλλά μη αυτοδύναμο κόμμα. Έχει όμως και την όψη της ελπίδας και δυνατότητας για ^{της} ^{μια} νέα εκκίνηση. Μετά από μια χαμένη μάχη, ^{προχωρούμε} σε μια συντεταγμένη πορεία για τις επερχόμενες κρίσιμες αναμετρήσεις.

Η μείωση του ποσοστού περιέχει πολλά μηνύματα που οφείλουμε να τα αναλύσουμε σε βάθος, να τα κατανοήσουμε και να ανταποκριθούμε σ'αυτά. Αποκτούν πολυσήμαντη σημασία γιατί τις εκλογές τις έχασε το ΠΑΣΟΚ, δεν τις κέρδισαν οι αντίπαλοί μας.

Είναι μηνύματα που συνδέονται με τη φυσιολογία και τη στρατηγική του Κινήματός μας, τη δράση, τη λειτουργία και τη συμπεριφορά τόσο των Οργάνων μας, συλλογικά, όσο και κάθε στέλεχους μας χωριστά.

Συνδέεται με την απόρριψη ορισμένων πτυχών της πολιτικής μας, με τις αδυναμίες, τις παραλήψεις και τα λάθη μας αλλά κυρίως με τη ριζική διαφωνία των πολιτών για ορισμένα αρνητικά φαινόμενα που παρατηρήθηκαν κατά τη διαμόρφωση, την άσκηση και τη διαχείριση της εξουσίας τα τελευταία χρόνια.

Το εκλογικό αποτέλεσμα πρέπει να αντιμετωπισθεί χωρίς ωραιοποιήσεις και εκλογικεύσεις. Χρειάζεται σωστή ανάλυση, κριτική και αυτοκριτική θεώρηση για την πορεία μας.

Οι θέσεις που διατύπωσε η ειδική επιτροπή της Κ.Ε. για την ανάλυση του αποτελέσματος περιέχουν διαπιστώσεις και περιγράφουν αλήθειες για τα λάθη και τις αδυναμίες μας και τα αίτια της φθοράς.

Η επεξεργασία των θέσεων γίνεται με σωστή προσέγγιση και γι' αυτό και υιοθετούνται από την Κ.Ε. με την επισημάνση της ανάγκης για περισσότερη εμβάθυνση τόσο για τους γενικούς λόγους όσο και για τα ειδικά αίτια της πτώσης μας σε κάθε γεωγραφικό και κοινωνικό χώρο.

Σε κάθε περίπτωση και για την πτώση του εκλογικού μας ποσοστού και για την αρνητική εξέλιξη της πορείας μας η ευθύνη πρέπει να επιμερισθεί αναλόγως στα όργανα και στα πρόσωπα που είχαν τη δυνατότητα να ασκήσουν πολιτική. Και αυτά είναι σε κεντρικό επίπεδο ο Πρόεδρος, το Ε.Γ., η Κ.Ε. και η Κ.Ο. και σε περιφερειακό επίπεδο τα αντίστοιχα όργανα και πρόσωπα.

Κάτω από τις σημερινές συνθήκες το 39,2%, ποσοστό που φέρνει το ΠΑΣΟΚ ως το ισχυρότερο σοσιαλιστικό κόμμα στην Ευρώπη, μπορεί και πρέπει να γίνει αφετηρία μιας νέας πορείας που θα κατοχυρώνει το ΠΑΣΟΚ σαν μια πολιτική δύναμη κυρίαρχη και ελπιδοφόρα.

Ακριβώς γι' αυτό το λόγο το 39,2% πάντα μέσα στις πιο αντίξοες συνθήκες μέσα στις οποίες επιτεύχθηκε, αποτελεί μια δύναμη σιγουριάς και αισιοδοξίας για τη νέα πορεία και ταυτοχρόνως σταθερή και ισχυρή βάση για μια στρατηγική νίκης στις ερχόμενες εκλογές.

Ο ελληνικός λαός με την κρίση του μας "τιμώρησε" και δεν μας έδωσε ένα ποσοστό Νίκης και αυτοδυναμίας. Αναμφίβολα όμως μας έδωσε τη δυνατότητα να χαράξουμε μια Νέα Πορεία, του ΠΑΣΟΚ. Αυτή η Νέα Πορεία του ΠΑΣΟΚ προϋποθέτει και επιλογές αλλά κυρίως συγκεκριμένες πράξεις και πρωτοβουλίες για:

- την αναγέννηση, την ανασυγκρότηση και την ανανέωση του Κινήματος.
- την ανασύνταξη και τη συσπείρωση του ευρύτερου δημοκρατικού σοσιαλιστικού χώρου με σκοπό τη διαμόρφωση ενός αυτόνομου και κριτικού ρεύματος με συγκλίνοια πορεία και το σταθερό και διαχρονικό πλαίσιο συνεργασίας και κοινής δράσης.
- τον επανακαθορισμό και την ανάπλαση των σχέσεων του Κινήματός μας με τις δυνάμεις της Παραδοσιακής Αριστεράς με στόχο έναν αξιόπιστο γόνιμο διάλογο και μιά μακρόπνοη συνεργασία και αλληλεγγύη μέσα από τις διαφορές και τις αντιθέσεις μας.
- την αναζήτηση κοινών τόπων συγκεκριμένων μορφών διαλόγου και κοινής δράσης με πρόσωπα και σχήματα, που θέλουν και προωθούν σήμερα με αξιοπιστία τον εκσυγχρονισμό, τον εκδημοκρατισμό και τις κοινωνικές μεταρρυθμίσεις.

Σήμερα απαιτείται μια νέα πατριωτική, πανδημοκρατική και κοινωνική συσπείρωση. Αυτή όμως συνδέεται άρρηκτα με την αδήριτη αναγκαιότητα για νέα πορεία του ΠΑΣΟΚ, που πρέπει με τη σειρά της και να φαίνεται και να είναι πραγματική και αξιόπιστη.

Η ψήφος του λαού απέναντι στο Κίνημά μας, φανερώνει ταυτόχρονα μια αποδοχή, μιά αμοισβήτηση και μια ώριμη απαίτηση. Πιο συγκεκριμένα φανερώνει:

- α. Την αποδοχή σε τόσο σημαντικό ποσοστό και παρά τις αντίξοες και δραματικές συνθήκες της πολιτικής αναμέτρησης, των μεγάλων επιλογών, του προγράμματος και του έργου της αλλαγής ταυτόχρονα και την προσδοκία για μια διορθωτική πορεία σ'ορισμένους τομείς, για μιά "αλλαγή στην αλλαγή".
- β. Την αμφισβήτηση του μοντέλου της καθημερινής άσκησης της εξουσίας σ'αυτό που συνηθίσαμε να λέμε διαφορετικό ήθος και ύφος εξουσίας, την αμφισβήτηση της πρακτικής των προσώπων που δεν συνάδει με τη φυσιολογική και το πρόσωπο ενός σύγχρονου σοσιαλιστικού Κινήματος.
- γ. Την ώριμη απαίτηση να αντιστραφεί το προεκλογικό μας σύνθημα "μαζί στη νίκη και στη νέα πορεία".
Πρώτα να δείξουμε ότι μπορούμε τη νέα πορεία,
πρώτα να δείξουμε ότι μπορούμε την αλλαγή στην αλλαγή,
πρώτα να δείξουμε ότι μπορούμε την ανανέωση και το νέο αναγεννημένο ΠΑΣΟΚ.
Και έπειτα η νίκη. Το μήνυμά μας σήμερα πρέπει να είναι "ΜΑΖΙ στη ΝΕΑ πορεία και τη ΝΙΚΗ"

2. Η Ν.Δ. είχε μια σαφή άνοδο σε σύγκριση με τα αποτελέσματα του 1985. Ομως, το 44,2% απέχει από τους στόχους και τις προσδοκίες της ηγεσίας της αφού δεν επιτεύχθηκε ο στόχος της αυτοδυναμίας.

Η Ν.Δ. και η συντηρητική παράταξη στο σύνολό της απέδειξαν τα όριά τους μέσα στις πλιό ευνοϊκές γι' αυτές συνθήκες μιάς και καταγράφονται για μια ακόμα φορά μειοψηφία και στο λαό και στη Βουλή.

Η πλειοψηφία του ελληνικού λαού αρνήθηκε την αυτοδυναμία στη Ν.Δ., απορρίπτοντας τις "υποσχέσεις" και τις προτάσεις του νεοφιλελεύθερου προγράμματός της καθώς και την επιστροφή στην πολιτική της υποτέλειας και της εξάρτησης.

3. Ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου κατάφερε μέσα σε ευνοϊκές συνθήκες να σταθεροποιήσει τη δύναμή του και να καταγράψει μια μικρή εκλογική άνοδο. Είναι μια αδιαμφισβήτητη αλήθεια ότι στο επίπεδο του ρεύματος και της μαζικής απήχησης δεν δικαιώθηκαν τα μεγαλεπίβολα σχέδια της ηγεσίας του και δεν ανέτρεψαν τον αποκαλούμενο "δικομματισμό" μιάς και τα δύο μεγάλα κόμματα καλύπτουν ένα συντριπτικά μεγάλο ποσοστό του εκλογικού σώματος..

Ομως, ο αριθμός των Βουλευτικών εδρών που είναι απότοκος του πλιό αναλογικού εκλογικού συστήματος μέχρι σήμερα επιτρέπει στο Συνασπισμό να αναδεικνύεται σε ρυθμιστικό ρόλο.

Παρ'όλα αυτά ο κοινωνικός και πολιτικός χώρος που φιλοδοξεί να εκφράσει είναι υπαρκτός. Ταυτοχρόνως φαίνεται ώριμος για την αποδοχή θέσεων και προτάσεων για τον εκσυγχρονισμό, τον εκδημοκρατισμό, καθώς και τις μεταρρυθμίσεις που διαφέρουν σημαντικά από τις μονεταριστικές επιλογές και τα νεοφιλελεύθερα σχέδια της Ν.Δ.

5. Τα υπόλοιπα κόμματα που κατέβηκαν στις εκλογές του Ιουνίου κατέγραψαν περίπου ένα 2,5%, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου έλκει και την καταγωγή του και την πολιτική του αναφορά στο χώρο της κεντροαριστεράς και της ευρύτερης αριστεράς.

Πρέπει, όμως, να σημειωθεί ιδιαίτερα και να ερευνηθεί η αύξηση του ποσοστού αυτών των κομμάτων στις ευρωεκλογές.

Είναι ακόμα αξιοσημείωτο το γεγονός ότι καταγράφεται με σαφήνεια στις ευρωεκλογές η τάση και η προσέγγιση του εκλογικού σώματος προς μικρούς σχηματισμούς, που εκφράζουν με αυτόνομο τρόπο ανησυχίες ή προτάσεις για την οικολογία και το περιβάλλον. Αυτό είναι σημάδι των καιρών που δεν πρέπει και δεν μπορεί να αγνοηθεί.

6. Στις πρόσφατες εκλογές παρατηρούμε μιά αύξηση τόσο της αποχής όσο και των λευκών και των άκυρων ψηφοδελτίων. Τα ποσοστά αυτά χρειάζονται, επίσης, ιδιαίτερη έρευνα αλλά

αλλά και αντιμετώπιση γιατί παραπέμπουν σε διαφοροποιημένες πολιτικές επιλογές, στάσεις και συμπεριφορές ενός μικρού αλλά υπαρκτού τμήματος του εκλογικού σώματος.

Γ. ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΥΓΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

1. Τα εκλογικά αποτελέσματα διαμόρφωσαν, όπως αναλύθηκε προηγουμένως νέα πολιτικά δεδομένα. Η έλλειψη αυτοδυναμιών, η ανάγκη άμεσης απάντησης στο επίκαιρο και καθολικό αίτημα για διαφάνεια και κάθαρση, καθώς και η απαίτηση να κυβερνηθεί η χώρα με σταθερότητα, πρόγραμμα και προοπτική ^{έθεσε} τις ηγεσίες όλων των κομμάτων μπροστά σε νέες σημαντικές ευθύνες. Επίσης, έβαζε τις ηγεσίες των κομμάτων στη δοκιμασία να εκφράσουν με συνέπεια τις προεκλογικές τους δεσμεύσεις με τις μετεκλογικές τους επιλογές.

Το ΠΑΣΟΚ πριν από τις εκλογές διακήρυσσε ότι διεκδικούσε την αυτοδυναμία. Ταυτοχρόνως, όμως, δεσμευόταν για την προώθηση μιας κυβερνητικής λύσης με τη συνεργασία του με δυνάμεις και πρόσωπα της ευρύτερης αριστεράς και στη βάση πάντα της σύγκλισης των προγραμμάτων.

Το Κίνημά μας, και μετά τις εκλογές εξέφρασε αυτές τις δεσμεύσεις και τις επιλογές με συνέπεια σε όλες τις πρωτοβουλίες και τις προτάσεις του. Αποτέλεσε βασική μας επιδίωξη ο σχηματισμός μιας σταθερής και βιώσιμης κυβέρνησης που θα μπορούσε να εκφράσει την υπαρκτή δημοκρατική - προοδευτική πλειοψηφία. Αυτή η κυβέρνηση είχε τις δυνατότητες να αντιμετωπίσει ριζικά το θέμα της κάθαρσης και να ασκήσει υπεύθυνα τη διακυβέρνηση της χώρας αντιμετωπίζοντας τα καυτά εθνικά, οικονομικά, κοινωνικά και λαϊκά ζητήματα.

Είναι σαφές ότι για το θέμα της κήθαρσης και της διαφάνειας, τον καθοριστικό ρόλο θα τον είχε ούτως ή άλλως τόσο η Βουλή, όσο και η ανεξάρτητη δικαιοσύνη.

Όμως, για το μέγα θέμα της διακυβέρνησης της χώρας ήταν αναγκαία μια πολιτική συμφωνία με προγραμματικές δεσμεύσεις με αρχές και σαφείς κατευθύνσεις, μια πολιτική μακράς πνοής.

Αυτή η επιλογή εξ αντικειμένου προσδιόριζε το **ξύρος** και τη συναφή σχέση των πολιτικών δυνάμεων που μπορούσαν να σχηματίσουν μια αξιόπιστη κυβέρνηση με πολιτικά χαρακτηριστικά. Άλλωστε, μια σταθερή κυβέρνηση ήταν αναγκαία και για ένα επιπρόσθετο λόγο. Γιατί θα απέτρεπε και τις αλληπάληλες εκλογικές αναμετρήσεις και την ακυβερνησία.

Ακριβώς γι' αυτό το λόγο, στα πλαίσια της δεύτερης διερευνητικής εντολής καταθέσαμε μια ολοκληρωμένη πρόταση με θετικές δεσμεύσεις, τόσο για τη διαφάνεια και τη κάθαρση, όσο και για το περιεχόμενο μιας κυβέρνησης με διάρκεια και προοπτική. Στα πλαίσια, εξάλλου, της τρίτης διερευνητικής εντολής, ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Ανδρέας Γ. Παπανδρέου, στη συνάντησή του με τον Πρόεδρο του Συνασπισμού Χαρίλαο Φλωράκη πρότεινε να υπάρξει κυβερνητικό σχήμα του ΠΑΣΟΚ και του Συνασπισμού με Πρωθυπουργό τρίτο πρόσωπο κοινής αποδοχής που δεν ανήκει ή προέρχεται από το ένα ή το άλλο κόμμα. Στο σχήμα αυτό είχαν θέση η ΔΗΑΝΑ καθώς και πολιτικά πρόσωπα που δεν ανήκαν στο κόμμα της Ν.Δ. με το οποίο οι προγραμματικές μας θέσεις ήταν και είναι διαμετρικά αντίθετες.

Μοναδική επιδίωξη και αυτής της πρότασής μας ήταν η διασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής ευρύτητας και αποδοχής, καθώς και η κατοχύρωση της πιό αντικειμενικής και αδιάβλητης κυβερνητικής πρακτικής. Αυτό αποδεικνύεται από το ότι για την πρωθυπουργία προτείναμε τα ονόματα των Γ. Ράλλη και Κ. Στεφανόπουλου.

Είναι, βεβαίως, γνωστό ότι η ηγεσία της Ν.Δ. είχε εκφράσει αρνητική θέση τόσο για τα ονόματα Γ.Ράλλη και Κ.Στεφανόπουλο για ευνόητους λόγους, όσο και για τη συμμετοχή του ΠΑΣΟΚ σε οποιοδήποτε σχήμα, για λόγους μισαλλοδοξίας και εκδίκευσης.

Αυτή η κατηγορηματική διπλή άρνηση της Ν.Δ. ήταν γνωστή στην ηγεσία του Συνασπισμού. Όμως, η ηγεσία του Συνασπισμού, μπροστά στο δίλημμα για μια κυβέρνηση με πρωθυπουργό Ράλλη ή Στεφανόπουλο με υποστήριξη ΠΑΣΟΚ, Συνασπισμού, ΔΗΑΝΑ και άλλων προσωπικοτήτων ή μια δικομματική κυβέρνηση Ν.Δ. και Συνασπισμού, επέλεξε το δεύτερο.

Σίγουρα, αυτή η επιλογή της ηγεσίας του Συνασπισμού είναι ένα μεγάλο λάθος που θα κριθεί και πολιτικά αλλά και ιστορικά. Είναι σαφές, όμως, ότι η πυροδοτούμενη αντιπαλότητα και οι στρατηγικές επιλογές της ηγεσίας της παραδοσιακής αριστεράς σε σχέση με το ΠΑΣΟΚ είναι μια δική τους υπόθεση και ευθύνη. Υπάρχει, όμως, και η συγκυρία, οι λόγοι και τα προσχήματα που επικαλούνται.

Επειδή αυτοί έχουν άδικο, δεν σημαίνει ότι έχουμε εμείς δίκιο για όλα. Οι δικές τους λαθεμένες επιλογές δεν παρπέμπουν αυτομάτως σε δικές μας σωστές εκτιμήσεις, σε σωστές και έγκαιρες αποφάσεις. Έχουμε κι εμείς ευθύνες σημαντικές για τις αρνητικά φορτισμένες σχέσεις μας με τις δυνάμεις της παραδοσιακής αριστεράς και του ευρύτερου παραδοσιακού χώρου.

Ο διαχωρισμός και η απομόνωση του ΠΑΣΟΚ απ' αυτές τις δυνάμεις έπρεπε να αντικατασταθεί πολύ έγκαιρα προεκλογικά, μέσα σε συνθήκες ενός αξιόπιστου διαλόγου, από ένα κλίμα εμπιστοσύνης, συναίνεσης, κοινής δράσης, με ανοικτό πάντα τον ορίζοντα μιας μακρόχρονης κυβερνητικής συνεργασίας και αλληλεγγύης. Αυτό, όμως, θα συμβάδιζε με την εναλλακτική θεώρηση της στρατηγικής μας, της φυσιολογικής και του τρόπου διακυβέρνησης, όπως έγινε προσπάθεια χωρίς, όμως, να τελεσφορήσει είτε το 1986 με τις αποφάσεις της Συνόδου της Κ.Ε. στη Χαλκίδα, είτε με τις επεξεργασίες της 22ης Συνόδου της Κ.Ε. τον Ιούνιο του '87.

Βεβαίως οι ευθύνες των ηγεσιών του ΚΚΕ και της ΕΑΡ παλιότερα όπως και του Συνασπισμού τελευταία, για το ναυάγιο όλων των προτάσεων διαλόγου είναι μεγάλες. Οι ηγεσίες κράτησαν και κρατούν όχι μόνο αρνητική στάση, αλλά πολεμική γιατί είχαν και διατηρούν τη λαθεμένη άποψη, ότι με τη φθορά, τη διάσπαση ή και τη διάλυση του ΠΑΣΟΚ θα προσπορίσουν πολιτικά και κομματικά οφέλη. Βεβαίως οι εξελίξεις και πριν αλλά ^{απέδειξαν} και μετά τις εκλογές, ότι οι προσδοκίες τους ήταν μια αυταπάτη. Είναι σαφές πιά ότι Μεγάλη και Σύγχρονη Αριστερά χωρίς το ΠΑΣΟΚ δεν υπάρχει. Αριστερά με προοπτική ^{δια} κυβέρνησης και εξουσίας χωρίς το ΠΑΣΟΚ, πάλι δεν υπάρχει.

Έτσι η αναντιστοιχία λόγων και πράξεων από όλες τις πλευρές οδηγούσε στο εξής παράδοξο και αντιφατικό. Όλοι μιλούσαμε για μια προοπτική συσπείρωσης και συγκλίσεων του ευρύτερου δημοκρατικού προοδευτικού χώρου σε μια εποχή,

που ανεξάρτητα από ορισμένες αναλαμπές με συναντήσεις κορυφής απουσίαζε στοιχειωδώς και ο διάλογος και οι σχέσεις εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού.

Ο εκλογικός νόμος, που θα μπορούσε να παίξει ένα ρόλο καταλύτη και ενδεχομένως να προσδιορίσει διαφορετικά τις σχέσεις των κομμάτων, τη μετεξέλιξη του συντηρητικού χώρου, αλλά και το πολιτικό σκηνικό, καθυστέρησε και οι θετικές του επιδράσεις αποδυναμώθηκαν αισθητά μέσα σ'ένα ορυμαγδό προεκλογικών αντεγκλίσεων και σκοπιμοτήτων.

Επίσης, βαθμιαία κόβονταν οι γέφυρες του όποιου διαλόγου και της συνεννόησης μέσα σε μια περιρρέουσα ατμόσφαιρα με προσωπικές επιθέσεις που διαμόρφωνε με ανεξέλεγκτο τρόπο μια μερίδα του Τύπου.

Έτσι παρ'όλο που το ΠΑΣΟΚ δεν είχε και δεν έχει την οποιαδήποτε εξάρτηση και την οποιαδήποτε οργανική σχέση με αυτή τη μερίδα του Τύπου εν τούτοις εκλαμβάνόταν αδικαιολόγητα όμως, σαν μια πολιτική που διαμόρφωνε το ΠΑΣΟΚ ή που μέσα από την ανοχή του, γινόταν στο όνομα του ΠΑΣΟΚ.

2. Η ηγεσία της Ν.Δ. προεκλογικά διακήρυσσε με κατηγορηματικό τρόπο ότι θα κατακτήσει την αυτοδυναμία και στην αντίθετη περίπτωση δεν θα συνεργαζόταν με κανέναν, ούτε με το Συνασπισμό, ούτε με το ΠΑΣΟΚ. Υποστήριζε ότι η μόνη λύση στην περίπτωση που δεν θα εξασφάλιζε την αυτοδυναμία θα ήταν η άμεση διεξαγωγή των εκλογών.

Μετά τις εκλογές συνόψισε τη βασική επιλογή της στο σύνθημά της "ή Μητσοτάκης πρωθυπουργός ή εκλογές" θέση που έγινε και ομόφωνη απόφαση της Κοινοβουλευτικής της Ομάδας.

Ενδεικτικό, όμως, των προθέσεων και των διπλών επιδιώξεων της Ν.Δ. είναι το γεγονός ότι κατά την πρώτη διερευνητική εντολή ο κ.Μητσοτάκης μοναδικό και προνομιακό συνομιλητή του ανέδειξε την ηγεσία του Συνασπισμού. Αυτό το ενδεικτικό γεγονός ασφαλώς και ήταν το οδηγό σημείο για την επιλογή της δικομματικής συγκυβέρνησης.

3. Η ηγεσία του Συνασπισμού διαβεβαίωνε κατηγορηματικά τόσο τον ελληνικό λαό, όσο και τα στελέχη, τα μέλη και τους ψηφοφόρους του, ότι δεν πρόκειται να συνεργαστεί άμεσα ή έμμεσα με τον Μητσοτάκη και τη Ν.Δ., και τούτο γιατί δεν είχαν καμιά σχέση το θεσμικό, κοινωνικό και οικονομικό περιεχόμενο του προγράμματός τους, όπως και η επιλογή τους για τον εξωτερικό προσανατολισμό της χώρας.

Αντιθέτως, προδίκαζαν είτε ότι η Ν.Δ. θα βγει αυτοδύναμη, είτε ότι θα υπάρξει μετεκλογικά δημιουργία κεντροδεξιών κυβερνήσεων με τη σύμπραξη Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ.

Βεβαίως το σύνθημα του Συνασπισμού, οι αποφάσεις των οργάνων του καθώς και οι δεσμεύσεις των κομμάτων που τον απαρτίζουν και κυρίως του ΚΚΕ ήταν "ισχυρός Συνασπισμός για μια δημοκρατική και προοδευτική κυβέρνηση". Ήταν, όμως, σαφές ότι ένα τέτοιο μήνυμα έπεφτε στο κενό γιατί η ίδια η ηγεσία του Συνασπισμού με τη στάση της τορπίλιζε και υπονόμει συστηματικά και τις αντικειμενικές και τις υποκειμενικές προϋποθέσεις για μια τέτοια προοπτική.

Οι θέσεις του Συνασπισμού ήταν αντιφατικές και αλληλοσυγκρουόμενες. Άλλαζαν μέρα με τη μέρα με υποκριτικό τρόπο. Δεν μπορούν να ξεχάσουν οι κομμουνιστές και οι αριστεροί τους λόγους και τις θέσεις των ηγετικών προσώπων του Συνασπισμού και προεκλογικά και μετεκλογικά, που συμπυκνώνει ο πρωτοσέλιδος τίτλος του "ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ" λίγες μόνο μέρες πριν από την επιλογή της συγκυβέρνησης "Μαζί για μια δημοκρατική και προοδευτική κυβέρνηση".

4. Είναι σαφές πιά ότι οι ηγεσίες της Ν.Δ. και του Συνασπισμού αποφάσισαν τη δικομματική συγκυβέρνηση, την κυβέρνηση Τζαννετάκη, με παρασκηνιακές μεθοδεύσεις, με ειδικούς στόχους και αλληλοδεσμεύσεις.

Η αρχή που καθόρισε τη βασική επιλογή τους και καθορίζει όλες τους τις κινήσεις μετά ήταν και είναι "ο σκοπός αγιάζει τα μέσα". Τα μέσα τα ξέρουμε - μιάς και τα πάντα γίνονται και τα πάντα επιτρέπονται στο όνομα της "κάθαρσης" και της "εθνικής συμφιλίωσης". Ο σκοπός και των δύο εταίρων ήταν και είναι η πολιτική ομηρία του ΠΑΣΟΚ, η εκλογική του ληηλασία, η σπίλωση και η πολιτική εξόντωση του Ανδρέα Παπανδρέου, η φθορά και η διάσπαση του ΠΑΣΟΚ.

Η πολυδιαφημισμένη κυβέρνηση Τζαννετάκη δεν είναι ένα αυτόνομο κι ουδέτερο κυβερνητικό σχήμα. Είναι ένα δικομματικό όργανο με την κυριαρχία της Ν.Δ. και τη συνευθύνη του Συνασπισμού, όπου τα πάντα γίνονται μέσα από παρασκηνιακά παζάρια και παρακομματικές συναλλαγές.

Γίνεται μια τεράστια προσπάθεια προπαγάνδας και δημοσίων σχέσεων και στην Ελλάδα και στοεξωτερικό για να παρουσιασθεί η συγκυβέρνηση σαν "κυβέρνηση κάθαρσης". Όμως μέρα με τη μέρα όλο και περισσότεροι πείθονται ότι είναι μια κυβέρνηση εκδίκεσης και εκκαθάρισης πολιτικών και προσωπικών λογαριασμών.

Γίνεται προσπάθεια να παρουσιασθεί η συγκυβέρνηση σαν "κυβέρνηση δημοκρατικής ανασυγκρότησης". Μέρα με τη μέρα

όμως, πείθονται όλο και περισσότεροι, ότι είναι το εφαλ-
τήριο για την παλινόρθωση των συντηρητικών δυνάμεων,
για την επιβολή του νεοφιλελευθερισμού και την επιστροφή
στον αυταρχισμό και την εξάρτηση.

Γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστεί σαν "κυβέρνηση εθνικής
συμφιλίωσης". Μέρα με τη μέρα, όμως, γίνεται φανερό ότι
πίσω από τα υποκριτικά κηρύγματα και τα προσωπεία, η ηγεσία
της δεξιάς προετοιμάζει τον πολιτικό και κοινωνικό ρεβανσι-
σμό και προωθεί το διχαστικό πνεύμα του φανατισμού και της
πόλωσης.

Γίνεται προσπάθεια να παρουσιασθεί σαν "κυβέρνηση ιστορικού
συμβιβασμού". Αποκαλύπτεται, όμως, ότι δεν είναι τίποτε
άλλο παρά η άνευ όρων υποταγή και παράδοση της ηγεσίας της
παραδοσιακής αριστεράς στη δεξιά και τον κ.Μητσοτάκη.

5. Φαίνεται, βεβαίως, πως στα πλαίσια του σχήματος της
συγκυβέρνησης έχουν μοιρασθεί οι ρόλοι του καλού και του
κακού, των πρωταγωνιστών και των κομπάρσων.
Ο "καλός Συνασπισμός και η κακή Ν.Δ." ή και αντίστροφα,
ανάλογα με το ποιός είναι ο αποδέκτης του μηνύματος.
Είναι δύσκολο, όμως, να αποκρύψουν την ανυπαρξία της
κυβέρνησης, μιας κυβέρνησης που δεν έχει πρόγραμμα, δεν
έχει κοινό πλαίσιο, δεν έχει προοπτική. Θα παραμείνει στην
ιστορία σαν μια παρένθεση ακυβερνησίας που οι υπεύθυνοι για
τη συγκρότηση και τη διατήρησή της στη ζωή είχαν την αυτα-
πάτη και την αφέλεια ότι μπορούν να τελματώσουν τα πάντα
και κυρίως να παγώσουν για τέσσερις μήνες τα κρίσιμα εθνικά,

οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα της χώρας. Και όλα αυτά γίνονται όταν η Ελλάδα όφειλε περισσότερο παρά ποτέ να προχωρήσει γρήγορα και αποφασιστικά και να δίνει τη μάχη της προετοιμασίας για την πρόκληση του 1992.

Όμως, αναγκασμένη από τα πράγματα να αντιμετωπίσει επείγοντα και σημαντικά ζητήματα στην εξωτερική πολιτική, την εθνική οικονομία, στη λειτουργία των θεσμών και του κράτους, παραπαίει. Πειραματίζεται, αυτοσχεδιάζει, δηλώνει άγνοια και αναρμοδιότητα και υπόσχεται μαγικές λύσεις στο μέλλον.

Τα έργα και οι ημέρες της συγκυβέρνησης προσφέρουν ένα πλούσιο υλικό για μια καλόπιστη κριτική σε μια κυβέρνηση που εγγυάται την ακυβερνησία και ευαισθητοποιείται αποκλειστικά και μόνον όταν πρόκειται να ασχοληθεί με ^{τη} σπείλωση και τη δίωξη των πολιτικών της αντιπάλων και με την υιοθέτηση λαϊκίστικων, δημαγωγικών προεκλογικών μέτρων.

6. Η συγκυβέρνηση θεάται τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Θεάται τις ανοιχτές τουρκικές προκλήσεις στο Αιγαίο. Αποδυναμώνει ανεπίτρεπτα και δραματικά την εθνική άμυνα με τις απροκάλυπτες κομματικές παρεμβάσεις στο στράτευμα και την εκκαθάριση της άξιας ηγεσίας του. Θεάται, και αποσιωπά τα σχέδια και τις απαιτήσεις των ΗΠΑ για τις Βάσεις. Έτσι ο άξονας Κύπρος - Αιγαίο - Άμυνα - Εξωτερική πολιτική που για τόσα χρόνια υπήρξε ο ακρογωνιαίος λίθος της εθνικής στρατηγικής, μέρα με τη μέρα δέχεται ισχυρά πλήγματα και υπονομεύεται.

Οι επισημάνσεις αυτές τις Κ.Ε. όπως και οι πρόσφατες προειδοποιήσεις του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ Ανδρέα Παπανδρέου βρίσκουν ήδη την επιβεβαίωσή τους με τις εξελίξεις των τελευταίων ημερών.

Η συνάντηση Μητσοτάκη - Οζάλ στην Αττάλεια και οι αποκλυπτικές δηλώσεις του κ.Μητσοτάκη για τις προθέσεις του φανερώνουν, πως προωθεί μεθοδικά τα σχέδιά της η ηγεσία της Ν.Δ., πατώντας σήμερα στο σκαλοπάτι μιας συγκυβέρνησης που αποφεύγει να κυβερνά /.

7. Η συγκυβέρνηση ανίκανη να αντιμετωπίσει με σχέδιο τα οξυμένα λαϊκά προβλήματα και τα αιτήματα των εργαζομένων και των παραγωγικών τάξεων εξαντλεί τη δραστηριότητά της σε συνεδριάσεις, διαβούλια και τηλεοπτικές παραστάσεις που τις περισσότερες φορές η μια αναιρεί την άλλη.

Την ίδια στιγμή επιδίδονται σε μια συστηματική διαστρέβλωση της αλήθειας και της πραγματικότητας επιχειρώντας, μέσα από την παραπληροφόρηση, να μειώσουν το θετικό έργο του ΠΑΣΟΚ σε όλους τους τομείς και να δικαιολογήσουν τη δική τους απραξία και ανικανότητα.

Οι μέρες διακυβέρνησης Τζαννετάκη εξελίσσονται σε μέρες αποθέωσης της δημαγωγίας και του λαϊκισμού.

Τα τελευταία παραδείγματα είναι άφθονα και κωμικοτραγικά και μέρα με τη μέρα ξεπερνούν κάθε πρόβλεψη. Η δήθεν κατάργηση της κάρτας στους Δημοσίους Υπαλλήλους, τα τιμολό-

για των Δημόσιων Οργανισμών και Επιχειρήσεων, η "μάχη του ψωμιού", ο δακτύλιος και οι ταξιδιζήδες, οι εκπτώσεις, οι ασκήσεις επί κάρτου στο ΥΠΕΧΩΔΕ, κ.λ.π./.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα ο Συνασπισμός υπερηφανεύεται ότι είναι το φρένο στις διαθέσεις της Ν.Δ. για μια αντιλαϊκή πολιτική. Συγχρόνως η ηγεσία της Ν.Δ., δηλώνει απερίφραστα ότι σ' αυτή την περίοδο της συγκυβέρνησης προετοιμάζει το έδαφος για τη γενική επέλαση του νεοφιλελευθερισμού και την ολοκληρωτική εφαρμογή του αντιλαϊκού της προγράμματος/ της ΑΤΑ, με την κατάργηση της μονόπλευρη λιτότητα, την ανατροπή της κοινωνικής πολιτικής, την υπονόμευση του ΕΣΥ, τις ιδιωτικοποιήσεις των ΔΕΚΟ, τις απολύσεις των εργαζομένων, την δραστική περιστολή του κράτους πρόνοιας, τη διασφάλιση της ασυδοσίας και των μεγάλων συμφερόντων, κ.λ.π.

8. Η συγκυβέρνηση σε ένα και μόνο φαίνεται να έχει συνέπεια και δικαιώνει την αποστολή της: Είναι η φίμωση και ο διωγμός των αντιπάλων της και η προώθηση των ημετέρων και των πειθήνιων οργάνων της σε όλους τους τομείς.

Πίσω από τις μεγαλοστομίες για ελευθερία, δημοκρατία, πλουραλισμό και συμφιλίωση, οικοδομείται ένα αυταρχικό και μισαλλόδοξο κράτος της δεξιάς με την ανοχή και πολλές φορές με τη συγκάλυψη της ηγεσίας του Συνασπισμού.

Σε πολλούς κρίσιμους θεσμούς και νευραλγικούς τομείς για τη δημοκρατία επικρατεί η αδιαφάνεια, η αυθαιρεσία, οι προγραφές, ο στυγνός κομματισμός και η αναξιοκρατία. Τα παραδείγματα είναι πολλά: Τα κρατικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ακολουθούν έναν ολισθηρό δρόμο με ιδιότυπο αυταρχισμό σε βάρος πάντα του ΠΑΣΟΚ και των αντιπάλων της συγκυβέρνησης.

Η απόπειρα να εκχωρηθούν οι άδειες για την ιδιωτική τηλεόραση με απλή υπουργική απόφαση και χωρίς να προηγηθεί θεσμική κατοχύρωση αδιάβλητων και αντικειμενικών κριτηρίων είναι μια κλασσική πράξη αδιαφάνειας και αντιδημοκρατικής συμπεριφοράς.

Η απροκάλυπτη επέμβαση της Ν.Δ. στο ραδιοσταθμό του Δήμου Αθηναίων, 9.84, αποδεικνύει το τι πραγματικά πιστεύει για τον πλουραλισμό και την πολυφωνία των Μ.Μ.Ε.

Οι αλλαγές που έγιναν στις διοικήσεις και τα Διοικητικά Συμβούλια των Δημοσίων Οργανισμών και των Ν.Π.Ι.Δ., δείχνουν περίτρανα τον κομματισμό, το "γαλαζοφρουρισμό", όπως και την επιμιξία της "Φιλελεύθερης" Ν.Δ. με τους υπηρέτες και τους θιασώτες της κούντας.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις η ηγεσία του Συνασπισμού, όχι μόνο δεν αντιστέκεται σθεναρά, αλλά υποχωρεί και συναγελάζεται ανενδοίαστα.

Στη δημόσια διοίκηση προετοιμάζεται η άλωση και η μονοκρατορία της Δεξιάς μέσα από την κατάργηση των δημοκρατικών κατακτήσεων των δημοσίων υπαλλήλων και την επέμβαση στα Υπηρεσιακά Συμβούλια.

Δ. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΣΗΜΕΡΑ:

1. Αναμφισβήτητα, η περίοδος που διανύουμε ως έθνος, ως κοινωνία και ως λαός είναι μια περίοδος ιδιαίτερα κρίσιμη. Τα νέα δεδομένα που έχουν δημιουργηθεί, πέρα από το πολιτικό και ιστορικό παράδοξο της συγκυβέρνησης του Συνασπισμού και της Ν.Δ.,^{επιβάλλουν νέο} προσανατολισμό στους λαϊκούς αγώνες και απαιτούν θετικό περιεχόμενο στη δράση των πολιτών για τα εθνικά, θεσμικά, κοινωνικά ζητήματα. Για τα ζητήματα που έχουν ζωτική σημασία για τον ελληνισμό, τον τόπο και την κοινωνία μας.

Πρέπει να έχουμε όλοι συνείδηση ότι διανύουμε μία από τις πιο κρίσιμες τετραετίες της μεταπολεμικής περιόδου, και ότι ενόψη του 1992 και της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης διακυβεύονται πολλά.

Το κάθε κόμμα, όπως κάθε έλληνας πολίτης, πρέπει να ξέρει τι διακυβεύεται για να μπορεί να προσδιορισθεί θετικά και να προετοιμάσει τους καλλίτερους δυνατούς όρους για την πορεία του. Για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις και τα προβλήματα και να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που περικλείει η κρίσιμη τετραετία μέχρι το '92.

Κάτω απ' αυτά τα δεδομένα και σύμφωνα μ' αυτή την αδήριτη ανάγκη, πρέπει και τα κόμματα και οι κοινωνικές δυνάμεις και οι πολίτες να διαμορφώσουν τις θέσεις, τις επιλογές και τα σχέδιά τους και να ιεραρχήσουν

τις προτεραιότητές τους. Να χαράξουν μια πορεία σε μια περίοδο που περιέχει αλληπάληλες πολιτικές και εκλογικές αναμετρήσεις, όπως οι ερχόμενες βουλευτικές εκλογές, η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας το Μάρτιο, οι εκλογές για τους Δήμους και τις Κοινότητες και το δεύτερο βαθμό Αυτοδιοίκησης το Φθινόπωρο του '90. Μέσα σ' αυτό το χρονικό πλαίσιο πρέπει να ληφθούν και τελικές αποφάσεις για το μέλλον των αμερικανικών βάσεων στη χώρα μας, σύμφωνα τόσο με την υπάρχουσα συμφωνία απομάκρυνσης και την καταληκτική της ημερομηνία όσο και με την πορεία των μέχρι τότε διαπραγματεύσεων. Στην ίδια περίοδο βρίσκονται στην πιο κρίσιμη καμπή της τόσο η οικονομία της χώρας, όσο και το Κυπριακό.

2. Το ΠΑΣΟΚ μπροστά στα νέα δεδομένα και τις προκλήσεις αυτής της περιόδου διαμορφώνει ένα ιεραρχημένο πρόγραμμα δράσης για να προσανατολίσει θετικά το λαό και τους πολίτες για την υπέρβαση της σημερινής αδιέξοδης πραγματικότητας και για να δώσει μαζί με το λαό, μαζί με τους πολίτες, μάχες δημιουργικές με σχέδιο και προοπτική. Οι προτάσεις μας περιέχονται στο κείμενο της απόφασης για το Πρόγραμμα Δράσης που έχει δοθεί ήδη στη δημοσιότητα.

3. Το ΠΑΣΟΚ μένει σταθερό στις θέσεις του ότι στη χώρα μας η κοινωνική πλειοψηφία πρέπει να γίνει πολιτική πλειοψηφία με σχέδιο και ικανότητα διακυβέρνησης. Γι' αυτό εμμένει στη δημιουργική προσπάθεια της δυνατής ευρύτερης συσπείρωσης των δημοκρατικών και προοδευτικών δυνάμεων, μια συσπείρωση που μπορεί να βρεί μέλλον και δυναμική μέσα από συναινέσεις και προγραμματικές συγκλίσεις.

Αυτές οι δυνάμεις στη χώρα μας έχει αποδειχθεί ιστορικά ότι είχαν έχουν και θα έχουν την πλειοψηφία στο λαό. Είχαν και έχουν την πλειοψηφία μέσα στη Βουλή. Οφείλουν, όμως, να βρουν, μέσα από ένα ανοιχτό διάλογο και πέρα από τις διαφορές τους, τη δυνατότητα να συγκροτούν σταθερές και βιώσιμες κυβερνήσεις με σύγχρονο πρόγραμμα, εξειδικευμένες πολιτικές και προοπτική.

Ο διάλογος κορυφής, όμως, μπορεί και πρέπει να ξεκινήσει και να προωθηθεί μέσα από τη δυναμική ενός ενωτικού ρεύματος στη βάση. Γι' αυτό πέρα από την πρόσκληση για ένα ανοιχτό και γόνιμο διάλογο κορυφής, προχωρούμε σε ένα δημιουργικό διάλογο στη βάση, σε κάθε κοινωνικό χώρο, σε κάθε γωνιά της Ελλάδας.

Προωθούμε, χωρίς αποκλεισμούς και ηγεμονισμούς τη συσπείρωση και την ενότητα στη δράση όλων των πολιτών και τη δημιουργική συμμετοχή όλων σ'ένα πατριωτικό, πανδημοκρατικό, παλλαϊκό και προοδευτικό αγώνα.

Αυτή η προσπάθεια, βέβαια, δεν είναι προσπάθεια ενσωμάτωσης των άλλων κομμάτων στο ΠΑΣΟΚ, αλλά μια προσπάθεια που αναγνωρίζει και σέβεται την αυτονομία, την αυτοτέλεια και την ιδιαιτερότητα των άλλων κομμάτων, κάθε μικρού ή μεγάλου πολιτικού σχηματισμού / ^{και} οργανωμένης κίνησης πολιτών.

4. Σε κάθε μικρή ή μεγάλη αναμέτρηση πάντα υπάρχει το δίλημμα πρόοδος ή συντήρηση.

Είναι αυταπάτη να νομίζει κανείς ότι δεν υπάρχουν κυρίαρχες αντιθέσεις, δεν υπάρχει κυρίαρχη άρχουσα τάξη, δεν υπάρχουν συγκροτημένες κοινωνικές δυνάμεις, δεν υπάρχουν συμφέροντα γεωπολιτικά, δεν υπάρχουν πολιτικά και ιδεολογικά ρεύματα με διαφορετικά προγράμματα και διαφορετικές προοπτικές.

Βεβαίως, δεν μπορεί να ισχυρισθεί κανείς ότι μέσα στο χώρο των συντηρητικών δυνάμεων δεν υπάρχουν αντιθέσεις, συγκρούσεις και διαφοροποιήσεις ή ότι δεν υπάρχουν δυνάμεις που προωθούν εκσυγχρονιστικές τάσεις και οριακές κοινωνικές μεταρρυθμίσεις. Έχει σημασία, όμως, μέσα σ'ένα πολιτικό αγώνα, ποιός έχει την κυριαρχία και την ηγεμονία στη διαμόρφωση και στην υλοποίηση ενός σύγχρο-

νου σχεδίου για τη χώρα. Θα την έχουν οι συντηρητικές ή οι προοδευτικές δυνάμεις;

Ποιό θεσμικό προσανατολισμό, ποιό ταξικό περιεχόμενο, ποιό κόστος θα έχουν οι συναινέσεις, ο εκσυγχρονισμός και οι συνεργασίες;

Σε πείσμα ορισμένων η κυρίαρχη αντίθεση ανάμεσα στην πρόοδο και τη συντήρηση ανάμεσα στην εξάρτηση και την ανεξαρτησία, ανάμεσα στη δημοκρατία και τον αυταρχισμό, ανάμεσα στην εκμετάλλευση και την κοινωνική δικαιοσύνη, είναι πανταχού παρούσα και δεν σβήνει ποτέ.

Αυτή η κυρίαρχη αντίθεση δεν αναφέρεται μόνο στην ιστορία και στο παρελθόν. Κυρίως και πρωταρχικά αφορά το παρόν και το μέλλον του τόπου, της οικονομίας και της ζωής των πολιτών. Η στείρα παρελθοντολογία οδηγεί μόνο σε αδιέξοδα. Το ίδιο όμως συμβαίνει με τη << μοντέρνα >> μελλοντολογία ορισμένων κύκλων που οι προτάσεις τους αγνοούν τα πραγματικά δεδομένα και τις αντιθέσεις τόσο της κοινωνίας όσο και της πολιτικής. Αυτή η κυρίαρχη αντίθεση ανάμεσα στις δυνάμεις της συντήρησης, του αυταρχικού εκσυγχρονισμού και του νεόφιλελευθερισμού και τις δυνάμεις της πρόόδου, του δημοκρατικού εκσυγχρονισμού, της κοινωνικής αλληλεγγύης και αλλαγής υπάρχει παντού σε κάθε χώρα, σε όλη την Ευρώπη.

Βεβαίως δεν μπορεί να ισχυριστεί κανείς ότι μέσα στο χώρο των συντηρητικών δυνάμεων δεν υπάρχουν αντι-

θέσεις , συγκρούσεις και διαφοροποιήσεις ή ότι δεν υπάρχουν δυνάμεις, που προωθούν εκσυγχρονιστικές τάσεις και οριακές κοινωνικές μεταρρυθμίσεις. Βεβαίως η Ελληνική Δεξιά ή Ν.Δ. δεν έχει τις προδιαγραφές ενός Ευρωπαϊκού συντηρητικού κόμματος όπως π.χ. στην Ιταλία, τη Γαλλία, γιατί έχει ενσωματώσει τις κοινωνικά αντιδραστικές και πολιτικά ακροδεξιές - χουντικές δυνάμεις. Αλλωστε και στο επίπεδο του προγράμματος η Ν.Δ. με τη σημερινή της ηγεσία δεν έχει καμιά απολύτως σχέση με τη Ν.Δ. στην εποχή Καραμανλή και Ράλλη.

Ολες αυτές οι ρωγμές και οι αντιθέσεις πρέπει να αξιοποιούνται, πρέπει να αναγνωρίζονται σαν θετικές τάσεις. Αυτές οι διαπιστώσεις και οι παραδοχές αναμφίβολα ακυρώνουν τις λογικές για σύγκρουση << δύο κόσμων >> για << πόλεμο δύο στρατοπέδων >>. Δεν αγνοούν όμως ότι σε μια κοινωνία πάντα υπήρχαν και θα υπάρχουν κύριες αντιθέσεις, που αφορούν και το Έθνος και το λαό και τους πολίτες.

Οι δικές μας προτάσεις, το δικό μας πρόγραμμα δε παγιδεύονται σε έναν << πόλεμο χαρακωμάτων >> αλλά προωθούν μια απαραίτητη αναμέτρηση ιδεών και θεσμών και οδηγούν σε μετασχημάτισμό των αντιθέσεων, σε νέες συνθέσεις.

Φαίνεται πως μόνο στην Ελλάδα υπάρχουν εκείνες οι κομματικές ηγεσίες που στο βωμό των μικροκομματικών συμφερόντων τους, θέλουν να σβήσουν και την ιστορία και τη σημερινή πραγματικότητα και την προοπτική

των πολιτικών και των κοινωνικών αντιθέσεων.

Πιστεύουμε απόλυτα ότι η λαϊκή δυναμική που μπορεί να δημιουργηθεί μέσα από ενωτικά κινήματα δημοκρατικής αλληλεγγύης και σοσιαλιστικής προοπτικής θα διαφοροποιήσει και θα ανατρέψει τελικά τις σημερινές επιλογές της ηγεσίας του Συνασπισμού, οι οποίες αφοπλίζουν και αιχμαλωτίζουν ένα τμήμα του προοδευτικού Κινήματος στις επιλογές της Δεξιάς.

5. Οι εκλογές που έρχονται είναι μια κρίσιμη πολιτική αναμέτρηση. Οι στόχοι μας είναι τρεις:

Πρώτον, να διαμορώσουμε και τους πολιτικούς όρους αλλά και τις οργανωτικές προϋποθέσεις και να αγωνισθούμε για μια νίκη του ΠΑΣΟΚ. Μια νίκη που θα κατοχυρώνει το Κίνημα μας σε ρεύμα πλειοψηφίας μέσα στον ελληνικό λαό και θα κρατά ανοιχτούς τους ορίζοντες για το δημοκρατικό εκσυγχρονισμό, τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις, τις κοινωνικές αλλαγές καθώς και τον ανεξάρτητο προσανατολισμό της χώρας μας.

Δεύτερον, να διασφαλίσουμε μια νικηφόρα πορεία της δημοκρατικής προοδευτικής παράταξης στο σύνολό της, με δυνατότητα συνεργασίας και προοπτική προγραμματικών συγκλίσεων, με δυνατότητα σταθερών και βιώσιμων κυβερνητικών σχημάτων.

Τρίτον, να αποτρέψουμε την παλινόρθωση της δεξιάς με τη μισαλλόδοξη και αντιλαϊκή πολιτική μας, που απειλεί να ανατρέψει με το νεοφιλελευθερισμό της όλες τις λαϊκές κατακτήσεις και την κατοχυρωμένη πορεία της ανεξαρτησίας μας. Μια τέτοια παλινόρθωση εγκυμονεί τον κίνδυνο και τη στασιμότητα και της οπισθοδρόμησης σε μια εποχή που η χώρα μας οφείλει να αντιμετωπίσει θετικά με σχέδιο και προοπτική τις προκλήσεις του 1992.

6. Όλες οι επιλογές και οι πρωτοβουλίες μας αυτή την περίοδο είναι αλληλένδετες και υπηρετούν τις παρακάτω βασικές προτεραιότητες.

Πρώτον, το σχεδιασμό την εξειδίκευση και την κλιμάκωση του πολιτικού μας αγώνα μέσα κι έξω απ'τη Βουλή.

Δεύτερον, την προετοιμασία και το συγκεκριμένο προγραμματισμό του εκλογικού αγώνα.

Τρίτο, την ανασυγκρότηση, την αναγέννηση και την ανανέωση του Κινήματός μας τόσο στην πορεία προς τις εκλογές, όσο και στην προοπτική του Συνεδρίου.

Γι'αυτές τις τρεις προτεραιότητες υπάρχουν οι αναλυτικές μας θέσεις που έχουν δοθεί στη δημοσιότητα με τις αποφάσεις της Κ.Ε. για το Πρόγραμμα Δράσης και τους Οργανωτικούς στόχους του ΠΑΣΟΚ.

Υπάρχουν, όμως, και άλλες τρεις προτεραιότητες που προωθούμε με συγκεκριμένες μας πρωτοβουλίες, όπως συνοπτικά διατυπώνονται στην πρώτη ενότητα του κειμένου αυτής της απόφασης.

Αυτές οι πρωτοβουλίες έχουν στόχο :

Πρώτον, την ανασύνταξη και τη συσπείρωση του ευρύτερου δημοκρατικού και σοσιαλιστικού χώρου.

Είμαστε βέβαιοι ότι, μέσα από έναν αξιόπιστο διάλογο με φορείς, κινήσεις και πρόσωπα, μπορεί να δημιουργηθεί ένα αυτόνομο και κριτικό ρεύμα με συγκλίνουσα πορεία και σταθερό διαχρονικό πλαίσιο συνεργασίας

και κοινής δράσης με το ΠΑΣΟΚ.

Πιστεύουμε ότι οι δυνάμεις αυτές, χωρίς να απεμπολούν την αυτονομία και την αυτοτέλειά τους, μπορούν να συμβάλουν, με την κριτική τους αλλά και την ενεργο συμμετοχή τους, σε αγώνες και σε προσπάθειες με κοινή προοπτική. Η σύγκλιση και η συμπόρευση αυτού του ρεύματος με το ΠΑΣΟΚ μπορεί να παίξει καταλυτικό ρόλο στη δημιουργία στέρεων προϋποθέσεων για μια νικηφόρα προοπτική των δημοκρατικών και προοδευτικών δυνάμεων.

Βεβαίως όσοι θελήσουν να ενταχτούν στο Κίνημά μας είτε σήμερα είτε στην προοπτική του συνεδρίου είναι ευπρόσδεκτοι. Σε κάθε στιγμή είναι διασφαλισμένη η ισότιμη συμμετοχή τους στα καθοδηγητικά όργανα για το Συνέδριο.

Δεύτερο, τον επανακαθορισμό και την ανάπλαση των σχέσεων του ΠΑΣΟΚ με το Συνασπισμό και τις δυνάμεις της παράδοσιακής αριστεράς, που μπορεί να ξεκινήσει με ένα αξιόπιστο και γόνιμο διάλογο και αν αναφέρεται σε μια μακρόχρονη συνεργασία και αλληλεγγύη, μέσα από τις διαφορές και τις αντιθέσεις μας.

Σ' αυτή την προσπάθεια προσέγγισης και διαλόγου μπορούν να έχουν χρήσιμη συμβολή όλες εκείνες οι δυνάμεις, που βρίσκονται στους όμορους χώρους ανάμεσα στο ΠΑΣΟΚ και το Συνασπισμό.

Τρίτο, την αναζήτηση κοινών τόπων και συγκεκριμένων μορφών διαλόγου και κοινής δράσης με πρόσωπα και σχήματα που θέλουν και προωθούν με αξιοπιστία τον εκσυγχρονισμό, τον εκδημοκρατισμό και τις κοινωνικές μεταρρυθμίσεις.

7. Το σημερινό πολιτικό κλίμα επηρεάζεται και φορτίζεται αρνητικά από την εμμονή της συγκυβέρνησης, μέσ από πολιτικό διωγμό των αντιπάλων της να μετατρέψει την κάθαρση σε προγραφές και εκκαθάριση λογαριασμών για την εξυπηρέτηση μικροκομματικών συμφερόντων.

Είναι σαφές γιατί οι εταίροι της συγκυβέρνησης επιμένουν να οδηγήσουν τη χώρα σε εκλογές όταν στο όνομα της κάθαρσης θα έχουν προωθήσει τις προγραφές και τη σπείωση των αντιπάλων τους,

Στο όνομα της εθνικής συμφιλίωσης προωθείται και η πόλωση και ο φανατισμός, αλλά και ένας ιδιότυπος δικασμός, γιατί βασική επιδίωξη της συγκυβέρνησης είναι να οδηγηθεί το ΠΑΣΟΚ στις εκλογές πολιτικά και ποινικά υπόλογο και ηθικά σπιλωμένο

8. Το τελευταίο διάστημα ορισμένοι κύκλοι, κυρίως από τη Ν.Δ., δημιούργησαν με παρασκηνιακές μεθοδεύσεις τη φιλολογία γύρω από το θέμα των "δίδυμων" εκλογών.

Το ΠΑΣΟΚ τοποθετήθηκε από την πρώτη στιγμή που ανέκυψε το θέμα και επισημαίνει και σήμερα με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο ότι μια τέτοια μεθόδευση από την ηγεσία της Ν.Δ., δεν θα είναι παρά μια παραπέρα κλιμάκωση του ολισθηρού δρόμου της πόλωσης και των αντιδημοκρατικών προκλήσεων. Και αυτό γιατί οι "δίδυμες" εκλογές θα συνιστούσαν πολιτική εκτροπή που θα υπονόμει το Σύνταγμα και τους δημοκρατικούς θεσμούς.

9. Για το ΠΑΣΟΚ κυρίαρχο και κορυφαίο θέμα θεσμικής παρέμβασης στην παρούσα Βουλή αποτελεί η πρότασή μας για την καθιέρωση της απλής αναλογικής, για την κατάργηση του συν 1.

Το ΠΑΣΟΚ θα εξαντλήσει όλες τις δυνατότητες που παρέχει ο Κανονισμός της Βουλής για την ψήφιση αυτού του νόμου και θα κλιμακώσει την προσπάθειά του παίρνοντας κάθε απαραίτητη πρωτοβουλία και έξω από τη Βουλή για την ανάπτυξη ενός ενωτικού δημοκρατικού κινήματος.

Ο ελληνικός λαός με την τελευταία ετυμηγορία του απέδειξε ότι θέλει κυβερνητικά σχήματα με ευρύτερες πολιτικές και κοινωνικές συναινέσεις που θα βασίζονται, όμως, σε προγραμματικές συγκλίσεις.

Αυτή η πραγματικότητα και αυτή η προοπτική διασφαλίζεται με την κατάργηση του συν 1.

Οι προτάσεις και οι πρωτοβουλίες του ΠΑΣΟΚ μέσα κι έξω από τη Βουλή αποτελούν προκλήσεις για την ηγεσία του Συνασπισμού που δεν μπορεί να οχυρώνεται πίσω από υπεκφυγές και διαδικαστικά προσχήματα.

Η σημερινή Βουλή διαθέτει υπαρκτή και άνετη πλειοψηφία με διακομματική βάση και πολυκομματική εξωκοινοβουλευτική στήριξη, για να ψηφίσει την κατάργηση του συν 1. Οι απειλές της ηγεσίας της Ν.Δ. ότι η προώθηση της κατάργησης του συν 1 αυτομάτως σημαίνει κυβερνητική κρίση και κατάρρευση

της δικομματικής συγκυβέρνησης μπορούν να πέσουν στο κενό εκτός εάν υπάρχουν παρασκηνιακές δεσμεύσεις και συμφωνίες. Και τούτο γιατί το τέλος της θητείας της κυβέρνησης Τζαννετάκη σε καμιά περίπτωση δεν οδηγεί αναγκαστικά στη διάλυση της Βουλής.

Ε. ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

1. Το ΠΑΣΟΚ μέσα σ'ένα κόσμο που αλλάζει δεν μπορεί και δεν πρέπει να μένει στάσιμο. Είναι χρέος μας όχι μόνο να παρακολουθούμε και να συμπορευόμαστε αλλά και να βρισκόμαστε μπροστά από τις εξελίξεις στη χώρα μας, στην Ευρώπη, στη νευραλγική περιοχή μας και στη διεθνή σκηνή. Είναι καθήκον μας να προσδιοριζόμαστε θετικά σε μια πραγματικότητα που διαμορφώνεται και μεταβάλλεται σήμερα, με κοσμογονικές αλλαγές και συναρπαστικούς ρυθμούς.

Στην εποχή μας η "παγκόσμια τάξη πραγμάτων" βρίσκεται σε συνεχή και αυξανόμενη "αταξία". Τα κοινωνικοοικονομικά συστήματα κλυδωνίζονται και τα πολιτικά εποίκοδομήματα αμφισβητούνται ριζικά. Τα ιερά κείμενα των γραφών απορρίπτονται και οι κλασσικές αναλύσεις αναθεωρούνται. Οι νέες τεχνολογίες κυοφορούν ένα πρωτόγνωρο κόσμο.

Μέσα σ'αυτή την κίνηση το ΠΑΣΟΚ είναι αναγκαίο να υπερβαίνει θετικά τον εαυτό του και να προχωρεί στις επιβεβλημένες κάθε φορά αναθεωρήσεις για την πολιτική του ανανεώνοντας τις ιδέες και τη σκέψη του.

2. Το ΠΑΣΟΚ έχει δώσει συγκεκριμένο και σύγχρονο περιεχόμενο στο πρόγραμμά του, αλλά είναι αναγκαίο να ολοκληρώσει και να εμβαθύνει ακόμα περισσότερο τις προτάσεις του για τον εκσυγχρονισμό, τις μεταρρυθμίσεις και τις αλλαγές στους θεσμούς, στην παραγωγή,

στην κοινωνία, παντού. Όλη αυτή η προσπάθεια δεν μπορεί παρά να συνδέεται άρρηκτα τόσο με τις ιδιαιτερότητες της χώρας μας, του ελληνισμού και της κοινωνίας μας, όσο και με την διεθνή πραγματικότητα και κυρίως με την πρόκληση και την προοπτική της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Το ΠΑΣΟΚ, ως ένα σύγχρονο δημοκρατικό και σοσιαλιστικό κίνημα με Ευρωπαϊκό προσανατολισμό χρειάζεται μια νέα Διακήρυξη που θα δίνει απαντήσεις στις απαιτήσεις των καιρών.

Η νέα αυτή Διακήρυξη, προϊόν διαλόγου και συλλογικής επεξεργασίας, θα δοθεί στη δημοσιότητα κατά την διάρκεια της Πανελλήνιας Συνδιάσκεψης από τον Πρόεδρο του Κινήματος Α.Γ. Παπανδρέου. Η Διακήρυξη που θα αφορά τη στρατηγική, τη φυσιογνωμία, όπως και τις βασικές προγραμματικές δεσμεύσεις και θέσεις του ΠΑΣΟΚ θα επικυρωθεί στο Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ μέσα από ένα ανοικτό δημοκρατικό διάλογο στο Κίνημά μας και στο λαό.

3. Σήμερα, περισσότερο παρά ποτέ, είναι αναγκαίο να δώσουμε, ώθηση στις πρωτοβουλίες μας για τις πολιτικές και τις κοινωνικές συναινέσεις με σύγχρονο, δημοκρατικό και προοδευτικό προσανατολισμό. Παράλληλα, να αποκρυσταλλώσουμε, με βάση τα σημερινά δεδομένα, τις απόψεις του Κινήματός μας για τις πολιτικές και τις κοινωνικές συμμαχίες που θα στηρίζουν βιώσιμα κυβερνητικά σχήματα, στα οποία θα συμμετέχουν με την μια ή την άλλη μορφή διαφορετικά κόμματα.

Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι επέρχεται η πιθανότητα του τέλους των μονοκομματικών κυβερνήσεων. Αυτή βεβαίως οφείλει να συμβαδίζει πια με την εναλλακτική θεώρηση της στρατηγικής όλων των κομμάτων, που με τη σειρά της προϋποθέτει διασποροποίηση της πολιτικής κουλτούρας, της στάσης και της φυσιογνωμίας τους.

4. Το ΠΑΣΟΚ είναι ένα μεγάλο δημοκρατικό, προοδευτικό κίνημα με σοσιαλιστική προοπτική που η δύναμή του πηγάζει από τον ίδιο το λαό, που η ακτινοβολία των ιδεών του και η απήχηση των θέσεών του κρίνεται κάθε μέρα από τους πολίτες. Γι' αυτό κάθε φορά πρέπει να υπερασπιζόμαστε τη λαϊκότητα, την ιστορικότητα, την αναγκαιότητα και την προοπτική του ΠΑΣΟΚ στην Ελληνική Κοινωνία και στην Ευρώπη.

Πιστεύουμε ότι το ΠΑΣΟΚ σήμερα πρέπει να προχωρήσει σε μια ριζική κριτική και οριοθέτηση των σχέσεών του με όλα εκείνα τα αρνητικά φαινόμενα που ενδημούν στην ελληνική κοινωνία, στο πολιτικό μας σύστημα, στα πολιτισμικά μας πρότυπα, καθώς και στον πολιτικό λόγο όλων των κομμάτων. Μονολεπτικά αναφέρουμε ορισμένα παραδείγματα όπως :

- Ο λαϊκισμός σε όλες του τις μορφές.
- Η συντεχνιακή λογική.
- Ο ελιτισμός
- Η διπλή γλώσσα
- Ο κιτρινισμός σε όλα τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας.

ΣΤ . ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

1. Το ΠΑΣΟΚ, ως ένα πατριωτικό δημοκρατικό και σοσιαλιστικό κίνημα, οφείλει να είναι ανοιχτό στο λαό, ανοιχτό σ' όλους εκείνους τους πολίτες που θέλουν να δώσουν αγώνες δημιουργικούς για το σήμερα και το αύριο του τόπου μας.

Το ΠΑΣΟΚ κατοχυρώνει στις εσωκομματικές του λειτουργίες τη δημοκρατική διαδικασία και την ελευθερία στη διακίνηση των ιδεών και των πολιτικών προτάσεων, γιατί και αναφέρεται και διαμορφώνει μια κοινωνία ανοιχτή, ελεύθερη, δημοκρατική, μια κοινωνία πολιτών.

Θέλουμε το ΠΑΣΟΚ να είναι ένας θεσμός προγραμματικής ενότητας, ιδεολογικής συμφωνίας και ηθικής αλληλεγγύης. Θέλουμε να είναι ένα κίνημα γνώμης, ένα κίνημα δημοκρατικής πράξης και σοσιαλιστικής επαγγελίας, ανοιχτό στα σύγχρονα ρεύματα σκέψης και τις σύγχρονες αναζητήσεις. Με τον πολίτη ενεργό, συμμετοχο και κριτή.

Η δημοκρατία προϋποθέτει διάλογο, ο διάλογος προϋποθέτει θέσεις και αντιθέσεις, οι αντιθέσεις οφείλουν να οδηγούν μέσα σε συνθήκες ελευθερίας, στη σύνθεση των απόψεων, και αυτή η σύνθεση κατοχυρώνει την ενότητα, τη συλλογική θέληση και την προοπτική.

Οι απόψεις που εκφράστηκαν στην Κ.Ε. για την καθιέρωση

των ρευμάτων ή των τάσεων απαιτούν καταστατικές αλλαγές που δεν μπορεί παρά να συζητηθούν ανοιχτά και ελεύθερα μέσα στις Οργανώσεις στην πορεία προς το Συνέδριο, όπου και θα ληφθούν οι οριστικές αποφάσεις.

2. Είναι ανάγκη σε κάθε φάση της ανάπτυξης του Κινήματός μας να διασφαλίζουμε το ενιαίο καθοδηγητικό κέντρο σε κάθε βαθμίδα της Οργάνωσης, τη συλλογική λειτουργία και τη συλλογικότητα των αποφάσεων.

Γι' αυτό πρέπει να ξεπερασθούν όλες εκείνες οι συνθήκες που αναδεικνύουν παράπλευρα κέντρα εξουσιών σε όλη τη δομή μας γιατί υπονομεύουν και την καταστατικά κατοχυρωμένη συλλογική λειτουργία, αλλά και την δυναμική και την αξιοπιστία του Κινήματός μας.

3. Ο Πρόεδρος και το Εκτελεστικό Γραφείο σύμφωνα με τις καταστατικές προβλέψεις ^{και} κατοχυρώσεις τους διαμορφώνουν την πολιτική και τις επιλογές του Κινήματος, στα πλαίσια των κατευθυντηρίων γραμμών και αποφάσεων που καράζει είτε το Συνέδριο, είτε η Κ.Ε.
-